

Sakarya'nın Fırça Tabela Ressamları: Cemalettin Vural ve Piliççi Ailesi

Sign Painters of Sakarya: Cemalettin Vural and The Piliççi Family

Murat ERTÜRK^{ORCID}

Sakarya Üniversitesi, Sanat Tasarım
ve Mimarlık Fakültesi, Görsel
İletişim Tasarımı Bölümü, Sakarya,
Türkiye

ÖZ

Grafik tasarım tarihi, büyük kentlerin ve büyük aktörlerin ön planda olduğu ve yerel aktörlerin çoğu zaman göz ardı edildiği ulusal bir perspektiften yazılır. Sektörün büyük kentlere kıyasla gelişmediği taşra bölgelerinde, formal bir sanat veya tasarım eğitimi almayan, mesleği usta-çırak ilişkisiyle öğrenen ressam tarafından yapılan ürünler, dar anlamda yerelin günlük görsel iletişim ihtiyacını karşılamaktadırlar. Geniş anlamda ise yerelin sosyal, kültürel, ekonomik ve estetik tercihlerini gözler öne sererek kentlerin görsel kültürünü oluştururlar. Bu nedenle yerelin görsel kültürüne katkı sunan aktörlerin özgeçmişlerinin ve çalışmalarının belgelenmesi hem ulusal grafik tasarım tarihinin yetkinleşmesi hem de kentlerin vernakülerine yönelik farkındalığı artırmak adına önemlidir.

Bu çalışmada, 1940'lardan itibaren Sakarya ilinde unvan levhaları, dükkân tabelaları, cam yazıları, apartman isimlikleri, duvar yazıları ve film afişleri yaparak adından söz ettiren tabela ressamı Cemalettin Vural, Osman Nuri Piliççi ve kardeşleri ele alınmıştır. Adı geçen sanatçıların birinci dereceden akrabalarıyla yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılarak ilgili bilgi ve belgelere ulaşılmış, yerel grafik tasarım tarihinin yazım çalışmalarına katkı sunması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Cemalettin Vural, fırça tabela, fırça tabela ressamı, Osman Nuri Piliççi, Sakarya

ABSTRACT

The history of graphic design is written from a national perspective where big cities and prominent actors are at the forefront and local actors are often ignored. In provincial regions, where the sector is not as developed as in big cities, products made by artists who do not receive formal art or design education, and learn the profession through master-apprentice relationships meet the daily visual communication needs of the local community in a narrow sense. In a broader sense, they create the visual culture of cities by revealing the locals' social, cultural, economic, and aesthetic preferences. For this reason, it is essential to document the backgrounds and works of the actors who contribute to the visual culture of the locality, both for the competence of the national graphic design history and to increase awareness of the vernaculars of cities. This study focuses on the sign painters Cemalettin Vural, Osman Nuri Piliççi and his brothers, who have made a name for themselves by making nameplates, shop signs, window signages, building signs, wall signs, and movie posters in Sakarya province since the 1940s. Semi-structured interviews were conducted with the first-degree relatives of the artists above to access relevant information and documents. It aimed to contribute to writing the history of local graphic design.

Keywords: Cemalettin Vural, sign painting, sign painters, Osman Nuri Piliççi, Sakarya

Geliş Tarihi/Received: 24.10.2022

Kabul Tarihi/Accepted: 03.05.2023

Yayın Tarihi/Publication Date: 26.09.2023

Sorumlu Yazar/Corresponding Author:

Murat ERTÜRK

E-mail: merturk@sakarya.edu.tr

Cite this article as: Ertürk, M. (2023).

Sakarya'nın fırça tabela ressamı:

Cemalettin Vural ve Piliççi ailesi.

Art and Interpretation, 42(1), 17-23.

Content of this journal is licensed
under a Creative Commons
Attribution-NonCommercial 4.0
International License.

Giriş

Bilgisayarın grafik üretim süreçlerine girmesinden evvel eli maharetli kişiler tarafından hazırlanan ürünler, yalnız görsel iletişim ihtiyacını karşılamakla kalmaz aynı zamanda yerelin sosyal, teknolojik, ekonomik ve estetik tercihlerinin biçimlendirdiği görsel kültürü de gözler önüne serer. Zaman içerisinde oluşan görsel kültür, geriye tipografik bir miras bırakır. Ancak bu miras önemsenmediği, kayıt altına alınmadığı, kentsel dönüşüm veya restorasyon süreçlerinde kolayca gözden çıkarılması nedeniyle yok olmaya yüz tutmuştur. Büyük kentlere kıyasla daha az nüfusa sahip kentlerde zamanın yıkıcı

Görsel 1.
Cemalettin Vural, 1922–2010 (Orhan).

etkisine, restorasyona ya da kentsel dönüşüme direnerek günümüze kadar ulaşan örnekler hâlâ bulunmaktadır.

Sakarya kenti özelinde çoğu imzasız ürünler arasından, nadiren de olsa bulunabilen imzalı örneklerle dayanarak sanatçıların adlarına ulaşılabilmektedir. 1940'larda henüz il olarak Sakarya adını almayan Adapazarı'nda ustalığıyla adından söz ettiren Cemalettin Vural, Osman Nuri Piliççi ve Enver Yücebalkan' olmak üzere üç sanatkar bulunur. Bu kişiler yalnız tabela yazmakla kalmaz, duvar yazılarından film afişlerine apartman isimliklerinden resimlemeye kadar yerelin görsel ihtiyaçlarını karşılamışlardır. Ayrıca usta-çırak ilişkisiyle yetiştirdikleri insanlar aracılığıyla mesleğin devamını sağlamış ve günümüze uzanan geleneği devam ettirmişlerdir.

Cemalettin Vural

Namıdiğer *Boksör Cemal*, 1 Temmuz 1922 tarihinde Adapazarı'nda doğar. Babası Mustafa Vural (1897–1966), Batum'dan Artvin'e yerleşen, Kurtuluş Savaşı'nda milislere katılarak savaşa Adapazarı'na gelen biridir. Bahriye Hanım (1896–1981) ile evlenerek Adapazarı'na yerleşir. Cemalettin Vural, Nurettin (1920–2017) ve Nizamettin (d. 1931) isimli üç erkek kardeşin ortancasıdır. Cemalettin Vural (Görsel 1), ortaokul öğrencisi iken resim yarışmalarında ödüller alır, hayatı boyunca sanat ve spor ile iç içe olur ve geçimini

¹ Enver Yücebalkan'ın detaylı özgeçmişi, 19–20 Kasım 2018 tarihleri arasında Kütahya'da yapılan 1. Uluslararası Ahmet Yakupoğlu Kent, Sanat ve Tasarım Sempozyumu'nda sunulmuş ve bildiri kitapçığında yayımlanmıştır. http://ahmetyakupoglu.org/bildiri_kitabi.pdf (Ertürk, 2018).

Görsel 2.
Cemalettin Vural tarafından yazılan Kunduracı Muzaffer Topaloğlu'nun unvan levhası (Ertürk, 2020a).

bu yolla sağlar (Ayten Orhan ile kişisel görüşme, 21.2.2020). Gençliğinde boks ve koşu yapar, Adapazarı'nda düzenlenen turnuvalara katılır ve ödüller alır (Nizamettin Vural ile görüşme, 27 Mart 2021). 1946 yılında Hatice Nurhan Bayrak ile evlenir, kendisinden üç çocuk sahibi olur.

Adapazarı Zirai Donatım Fabrikasında araba resimleri de yapmış olan abisi Nurettin Vural, aynı zamanda ünlü antrenör Yılmaz Vural'ın babasıdır (Yılmaz Vural ile kişisel görüşme, 27.3.2021). 1950'lerde kısa bir süre abisinin yanında Adapazarı Zirai Donatım Fabrikasında at arabalarını resimler. Fabrikanın ressam kadrosunda yüksek bir ücret almasına rağmen uzun süre çalışmaz, Uzun Çarşı'da Tozlu Cami'nin arkasında—şimdi av malzemeleri satan dükkânın yanında—kendi dükkânını açar. Yalnız unvan levhaları, tabelalar gibi kentin günlük iletişim ihtiyaçlarının yanı sıra fayton resimlemeleri de yapar. Ali Kayhan Piliççi'nin verdiği bilgiye göre Cemalettin Vural, Osman Nuri Piliççi ve Enver Yücebalkan ile kentin meşhur üç tabela ressamından biridir. Kabiliyetinin yanı sıra moda uygun giyimi ile de dikkat çeker (Ali Kayhan Piliççi ile kişisel görüşme, 14.4.2021).

İmza atma alışkanlığı bulunmadığından, kendisinin yaptığı çalışmalara kişisel referanslarla erişebilmektedir. Örneğin Uzun Çarşı'nın eski esnaflarından Muzaffer Topaloğlu, Görsel 2'de görülen Kunduracı'nın unvan levhasını 1971 yılında Cemalettin Vural'a yaptırdığını söylemektedir (Yıldırım, 2020, s. 27). Vural, kentin görsel iletişim ihtiyaçlarının çözümüne yönelik ürünlerin yanı sıra resim de yapmış, yaptığı resimlerin bazılarını eşe dosta dağıtırken bazıları da dükkânların içini süslemiştir. Yeni Camii'nin yakınında bulunan Meşhur Köfteci Mustafa'nın dükkân içerisinde bulunan iki resim bu örneklerden biridir (Görsel 3).

Görsel 3.
Meşhur Köfteci Mustafa'nın içerisinde yer alan iki resim (Ertürk, 2020b).

Görsel 4.
Cemalettin Vural'ın Ustalık Belgesi (Orhan).

1963 yılına kadar Adapazarı'nda iş hayatını sürdüren Vural, daha sonra çocuklarının öğrenimi nedeniyle İstanbul'un Kadıköy ilçesine yerleşir ve işine burada devam eder. Mürver Çiçeği ile Şemsetap sokağının kesiştiği yerde bir dükkân açar, daha sonra Göksel Pasajı'nın içine taşınır (Ayten Orhan ile görüşme, 29 Mart 2021). İstanbul Grafik Resimler ve Tabela Sanatkârları Derneği'ne üye olarak 1981 yılında Ustalık Belgesi'ni alır (Görsel 4). Doktor tabelaları, apartman isimlikleri, reklam panoları, unvan levhaları yazmış, altın varak kullandığı işleri ile maharetini göstermiştir. 7 Ekim 2010 tarihinde hayata veda eden Vural, meslek hayatı boyunca Saadetin Cebeci (1947–2015) gibi ileride öncü olacak ressamları yetiştirir.

Piliççi Ailesi

Adapazarı'nda Piliççi ailesi, dört erkek kardeşin dördünün de fırça tabela ressamı olmasıyla öne çıkar. Kardeşlerin en büyüğü olan

Osman Nuri Piliççi (1934–3 Eylül 2009), fırça tabelacılığını "1940'lı yıllarda Adapazarı'nın meşhur esnaflarından Cevdet Ekmen'in Bankalar Caddesi üzerinde, özellikle sinema için inşa ettirdiği binada açtığı Yeni Sineması'nın (Tuna, 2007, s. 158) gişesinde bilet satan Sabri isimli birinden öğrenir. Askere gitmeden önce Atlas Sineması'nda çalışmaya başlar. Sinema içerisinde kendisine verilen odada, sinemanın afişlerini yaparken apartman isimliği, unvan levhası, cam yazısı gibi işlere de imza atar (Görsel 5-6-7). 20 yaşında askere gitmeden önce menajeri Fethi Pehlivan ile görüşüp Zeki Müren'i ilk defa konser vermek üzere 1950'lerin başında Adapazarı'na getirir, konserin tanıtımı için Zeki Müren'i kentin sokaklarında yürütür (Hakan Adil Piliççi ile sözlü görüşme, 22.9.2021).

1958 yılında Kapalı Çarşı'nın üst katında Metin Karagülle tarafından Melek Sineması açılır. Osman Nuri, Atlas Sineması'ndaki işinden ayrılarak Melek Sineması'nda çalışmaya başlar. Burada

Görsel 5.
Osman Nuri Piliççi Papatya Manifatura'nın tabelasını yazarken, 1950'lerin sonu (Piliççi).

Görsel 6.
Osman Nuri Piliççi Atlas Sineması'nın salonunda Güven Mozaik ve Parke Çini Yapımevi'nin tabelasını yazarken, 1950'ler (Piliççi).

Görsel 7.

Osman Nuri ve Ali Kayhan Piliççi Atlas Sineması'nda "Beklenen Şarkı" (1953) filminin afişini yaparken, 1957 veya 1958. (Piliççi).

çalışırken aynı zamanda kentin popüler sinemalarından 1961 yılının sonlarında Atatürk Bulvarı Karaosman Sokak'ta Halil İbrahim ve Hüsamettin Sezer tarafından kurulan Fitaş Sineması ile 1964 sonu 1965 yılının başında PTT Sokak Havuzlu Çarşısı'nın ikinci katında Metin Karagülle, Adnan Turgut ve bir emekli albay tarafından kurulan Yıldız Sineması'na (Tuna, 2007, s. 159) işler yapar. Yalnız fırça tabela ressamlığı ve film afişleri hazırlamakla kalmaz, aynı zamanda organizatörlük yaparak kente çeşitli tiyatro ve konserler getirir. Adapazarı'nda yaklaşık yirmi yıl çalıştıktan sonra 1976 yılında İstanbul'a taşınır ve orada kendi dükkânını açar. Kadıköy Altıyol'da Onur Çarşısı civarında *Parek Reklam* adında bir şirket

kurar, daha sonra kardeşiyle ortak olarak *Titiz Reklam* olarak ismi değiştirir. 2000 yılına kadar reklam ve organizasyon işlerini sürdürür.

Yeni Camii semtinin temsilcisi olarak Manifaturacı Şükrü Ateş'in başkanlığı ve Gazete Bayii Yakup, Ayakkabıcı Nazif Özüm, Gıyasettin Benli ve birkaç kişi daha yönetiminde 1950 yılında kurulan Yıldırımspor ("Sakarya'da Futbol Tarihi," 2011), 1960 yılında Türkiye Amatör Ligi'nde şampiyon olur ve Adapazarı'nda döndüklerinde coşkuyla karşılanır. Görsel 8'de bu karşılamada kullanılan "Sizinle Öğünüyoruz." başlıklı bez afişte Osman Nuri Piliççi'nin imzası görülebilmektedir.

Görsel 8.

Türkiye Şampiyonu Yıldırımspor Adapazarı'nda karşılanırken, 1960 (Karaberber).

Görsel 9.
Osman Nuri ve Ayhan Piliççi kardeşler tarafından yazılan Nurlu Apartmanı'nın isimliği (Ertürk, 2020c).

Cumhuriyet Mahallesi Şal Sokak'ta bulunan Nurlu Apartmanı'nın isimliğinin dışında, Osman Nuri'nin kent içerisinde günümüze kadar ulaşmış bir çalışmasına rastlanmamaktadır. Nurlu Apartmanı'nın güçlü harflemelerle yazılmış apartman isimliğinin köşesinde Osman Nuri ve Ayhan imzası bulunmaktadır (Görsel 9).

Osman Nuri Piliççi, kardeşlerin en büyüğü ve ustasıdır. Kendisinden sonra yetiştirdiği kardeşi Ayhan Piliççi (d. 1939), 13 yaşında abisi Osman Nuri'nin yanında çalışmaya başlar. Burada Atlas Sineması'nda gösterime giren filmlerin afişini hazırlar. Görsel 11'de görülen 1956 tarihli fotoğrafta, Atlas Sineması'nın salonunda "Her Yerde Tehlike" adlı filmin büyük boy bez afişini hazırlarken görülebilmektedir. Görsel 12'de kentin önemli işletmelerinden Mazlum Şekerleme'nin Soğanpazarı'ndaki dükkânı için hazırladığı ve kusursuzca yakın harflemesiyle dikkat çeken tabelanın en sağında

Görsel 11.
Ayhan Piliççi, Atlas Sineması'nın salonunda "Her Yerde Tehlike" (1955) filminin afişini hazırlarken, 1956 (Piliççi).

görülebilir. Abisi Osman Nuri'nin İstanbul'a taşınmasının ardından, 1969 yılında Havuzlu Çarşısı'nda As Reklam adında bir dükkân açar. Burada yaklaşık 20 yıl çalıştıktan sonra Etçioğlu Pasajı'na taşınır. 1999 yılında 60 yaşında iken Adapazarı depreminin ardından emekli olarak dükkânını kapatır.

Ali Kayhan Piliççi (d. 1947), ilköğretimini Cumhuriyet İlkokulu'nda orta öğrenimi günümüzde Sakarya Büyükşehir Belediyesi'nin bulunduğu Atatürk Ortaokulu'nda tamamlar (Yıldırım, 2020, s. 80). Liseyi ikinci sınıfta terk ettikten sonra diğer kardeşler gibi abisi Osman Nuri'nin yanında çalışmaya başlar. Unvan, uyarı, dükkân levhası gibi çeşitli tabelaların yanı sıra film afişlerinin hazırlanmasında abisine yardımcı olur (Görsel 10). Görsel 13'te henüz 13-14 yaşında iken abisi Osman Nuri'nin yazdığı Dekor Züccacıye'nin fırça tabelası önünde, Görsel 14'te Kapalı Çarşı'nın üstünde bulunan Melek Sineması'nda Osman Nuri Piliççi'nin yazdığı 1962 tarihli "Küçük Beyefendi" adlı filmin afişindeki yazıların gölgesini yaparken, Görsel 15'te ise yine Melek Sineması'nın girişinde 1964 tarihli "Meyhaneci" filminin kendi hazırladığı afiş önünde görülmektedir. 1971 yılında Cevatbey Pasajı'nda Dünya Reklam'ı kurar. 2008 yılında emekli olana kadar burada çalışır. Lider Reklam'ın kurucusu Arif Guşe, Polat Polatlı ve Menderes gibi nice çıkarlar yetiştirir.

Hulusi Piliççi (1950-2020), Sakarya İlkokulu'nda ilköğretimini tamamlar. Ortaokula geçtiğinde ise eğitim hayatına ara verip

Görsel 10.
Ayhan Piliççi, Atlas Sineması'nda Filiz Fantezi Kumaş Mağazası'nın Osman Nuri imzalı tabelasının yanında (solda) ve İnanöz Yazıhanesi'nin cam yazısını yazarken (sağda), 1950'lerin başı (Piliççi).

Görsel 12.

Ayhan Piliççi (en sağda), Soğanpazarı'ndaki Mazlum Şekerleme'nin dükkânı için hazırlanan tabela önünde, 1960'lar (Piliççi).

Görsel 13.

Ali Kayhan Piliççi, Osman Nuri imzalı Dekor Züccaciye'nin tabelasının önünde (Piliççi).

Görsel 14.

Ali Kayhan Piliççi, Melek Sineması'nda Osman Nuri Piliççi'nin yazdığı "Küçük Beyefendi" filminin afişindeki yazıların gölgesini yaparken (Piliççi).

Görsel 15.

Ali Kayhan Piliççi, 1964 yapımı "Meyhaneci" filminin afişi önünde, 1966 (Piliççi).

çırak olarak iş hayatına atılır (Yıldırım, 2020, s. 80). Askere kadar abisi aynı zamanda ustası Osman Nuri'nin yanında çalışır. 1970 yılına kadar ağabeyinin yanında çalışmış daha sonra askerlik görevini yapmak üzere iş yerinden ayrılmıştır. 1972 yılında askerden döndükten sonra birkaç ay daha ağabeyinin yanında kalıp İstanbul'a taşınır (Yıldırım, 2020, s. 82). İstanbul'a gittikten sonra üç ortak Beyoğlu'nda bir tabela dükkânı açarlar. Kısa süren ortaklık sonrasında en büyük ağabeyi Osman Nuri Piliççi'nin yanına geçer. Ağabeyi ile Kadıköy'ün Bahariye Caddesi'nde *Titiz Reklam* adında dükkân açarlar. Yaklaşık üç yıl ağabeyi ile çalıştıktan sonra Kadıköy'ün Misakı Millî Caddesi'nde kendi dükkânını açar ve dört sene kadar burada çalışır. Daha sonra Bakırköy'e taşınır ve on yıl boyunca Mercedes'in Türkiye'de üretim yurtdışına ihraç ettiği otobüslerin üzerine fırça veya folyo ile logo ve yazılar yazar (Yıldırım, 2020, s. 82). 1999 yılında yaşanan depremden sonra memleketi Adapazarı'na geri döner. Aygün Pasajı'nda Final Reklam adıyla kendi dükkânını açar. 2020 yılında kansere yakalanır ve 29 Ekim 2020 tarihinde vefat eder.

Sonuç

Herhangi bir kentin sokaklarında önünden öylece geçilip gidilen elle harflmesi yapılmış bir fırça tabela, bir apartman isimliği veya bir uyarı levhası yalnızca görsel iletişim ürünü değil; aynı zamanda yerelin ihtiyaçlarını, iletişim dilini görünür kılan, kentin görsel kültürünün ve grafik tarihinin de bir parçasıdır. Ürünler kentsel dönüşüm gibi nedenlerden; ürünleri yapan sanatkârlar ise akademi tarafından tanınmadığı, yerel yönetimler tarafından umursanmadığı, kimilerince nostaljik unsurlar olarak görüldüğünden dolayı yok olmaya yüz tutmuşlardır ve genellikle ulusal grafik tasarım tarihine de eklenmezler. Oysa bu ürünlerin değeri, büyük tasarım yarışmalarında ödül almaları veya popüler tasarımcıların elinden çıkmasıyla değil; günlük hayatta kullanılarak, kaydederek, koruyarak yani yerelin kendi geleneğini muhafaza etmesiyle inşa edilir. Bu nedenle yereldeki figürlerin araştırılması, özgeçmişlerinin, çalışmalarının gün yüzüne çıkarılması ve tüm bunların sosyal, ekonomik ve kültürel etkilerinin araştırılması ülkemizin bütünlüklü bir ulusal grafik tasarım tarihinin oluşturulması için önemlidir. Yerelin bulunmadığı bir ulusal grafik tasarım tarihi her zaman eksik kalacaktır.

Araştırma devam eden bir süreçtir. Cemalettin Vural, Osman Nuri Piliççi ve kardeşleri hakkında yapılan bu araştırma sonrasında önümüzdeki yıllarda ortaya çıkacak yeni buluntular ile daha kapsamlı çalışmalara yol açacağı umulmaktadır. Adı geçen sanatkârların kariyerlerinin ve kentin görsel kültürüne katkılarının belgelenmesi, Sakarya'nın yerel grafik tasarım tarihinde yerlerini almaları açısından önemlidir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Yazar, bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Declaration of Interests: The author has no conflicts of interest to declare.

Funding: The author declared that this study has received no financial support.

Kaynakça

- Ertürk, M. (2018). Sakarya'nın fırça tabela ressamı: Enver Yücebalkan. *I. Uluslararası Ahmet Yakupoğlu Şehir, Sanat ve Tasarım Sempozyumu*. (217-227). Kütahya.
- Ertürk, M. (2020a). *Cemalettin Vural tarafından yazılan Kunduracı Muzaffer Topaloğlu'nun unvan levhası*. [Fotoğraf]. Murat Ertürk Kişisel Arşivi.
- Ertürk, M. (2020b). *Meşhur Köfteci Mustafa'nın içerisinde yer alan iki resim*. [Fotoğraf]. Murat Ertürk Kişisel Arşivi.
- Ertürk, M. (2020c). *Osman Nuri ve Ayhan Piliççi kardeşler tarafından yazılan Nurlu Apartmanı'nın isimliği* [Fotoğraf]. Murat Ertürk Kişisel Arşivi.
- Karaberber, E. (1960). *Türkiye şampiyonu yıldırımspor Adapazarı'nda karşılanırken* [Fotoğraf]. Ekrem Karaberber Kişisel Arşivi.
- Orhan, A. (t.y.). *Cemalettin Vural' (1922–2010)* [Fotoğraf]. Ayten Orhan Kişisel Arşivi.
- Orhan, A. (t.y.). *Cemalettin Vural'ın ustalık belgesi* [Fotoğraf]. Ayten Orhan Kişisel Arşivi.
- Piliççi, A. K. (1966). *Ali Kayhan Piliççi, 1964 yapımı "Meyhaneci" filminin afişi önünde* [Fotoğraf]. Ali Kayhan Piliççi Kişisel Arşivi.
- Piliççi, A. K. *Ali Kayhan Piliççi, Melek Sineması'nda Osman Nuri Piliççi'nin yazdığı "Küçük Beyefendi" filminin afişindeki yazıların gölgesini yaparken* [Fotoğraf]. Ali Kayhan Piliççi Kişisel Arşivi.
- Piliççi, A. K. *Ali Kayhan Piliççi, Osman Nuri imzalı Dekor Züccaciye'nin tabelasının önünde* [Fotoğraf]. Ali Kayhan Piliççi Kişisel Arşivi.
- Piliççi, A. K. *Ayhan Piliççi (en sağda), Soğanpazarı'ndaki Mazlum Şekerleme'nin dükkânı için hazırlanan tabela önünde, 1960'lar*. [Fotoğraf]. Ali Kayhan Piliççi Kişisel Arşivi.
- Piliççi, A. K. *Ayhan Piliççi, Atlas Sineması'nda Filiz Fantezi Kumaş Mağazası'nın Osman Nuri imzalı tabelasının yanında (solda) ve İnanöz Yazıhanesi'nin cam yazısını yazarken (sağda), 1950'lerin başı* [Fotoğraf]. Ali Kayhan Piliççi Kişisel Arşivi.
- Piliççi, A. K. *Ayhan Piliççi, Atlas Sineması'nın salonunda "Her Yerde Tehlike" (1955) filminin afişini hazırlarken, 1956* [Fotoğraf]. Ali Kayhan Piliççi Kişisel Arşivi.
- Piliççi, A. K. *Osman Nuri Piliççi Atlas Sineması'nın salonunda Güven Mozaik ve Parke Çini Yapımevi'nin tabelasını yazarken, 1950'ler* [Fotoğraf]. Ali Kayhan Piliççi Kişisel Arşivi.
- Piliççi, A. K. *Osman Nuri Piliççi Papatya Manifatura'nın tabelasını yazarken, 1950'lerin sonu* [Fotoğraf]. Ali Kayhan Piliççi Kişisel Arşivi.
- Piliççi, A. K. *Osman Nuri ve Ali Kayhan Piliççi Atlas Sineması'nda "Beklenen Şarkı" (1953) filminin afişini yaparken, 1957 veya 1958* [Fotoğraf]. Ali Kayhan Piliççi Kişisel Arşivi.
- Medyabar. (2011). Sakarya'da futbol tarihi. <https://medyabar.com/haber/2704836/sakaryada-futbol-tarihi>.
- Tuna, F. (2007). *Adapazarı Yazıları*. Değişim Yayınları.
- Yıldırım, A. (2020). *Görsel iletişim tasarımında vernaküler tipografi ve Sakarya örneği* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Structured Abstract

The graphic products, designed by talented people before the introduction of computers in production, respond to the need for visual communication and reveal the visual culture shaped by the locals' social, technological, economic and aesthetic preferences. There are still examples that have survived to the present day, resisting the destructive effects of time, restoration or urban transformation in less populated towns than large cities.

As a result of the study of signed products, which are rare among the predominantly unsigned products in the Turkish city of Sakarya, and the oral history studies conducted, it is understood that there were three commercial artists, Cemalettin Vural, Osman Nuri Piliççi and Enver Yücebalkan in Adapazarı, which was not yet called Sakarya as a province in the 1940s. These people not only wrote signs but also met the visual needs of the region, from signs to film posters, from nameplates to illustrations. In addition, they ensured the continuation of the profession through the people they trained with the master-apprentice relationship, continuing the tradition that continues to this day.

In order to document the works of the artists mentioned in the article, the literature was analysed, and semi-structured interviews were conducted with them and their first-degree relatives. The data from the semi-structured interviews and the information are presented mainly in indirect quotations.

Cemalettin Vural, born on 1 July 1922 in Adapazarı, was involved in art and sports all his life and made a living out of it. In addition to his talent, he also attracted attention with his fashionable clothes. As he did not sign his works, they can be found through personal references. In addition to his products for the visual communication needs of the city, Vural also made paintings. Some of his paintings were given to his friends, while others were exhibited in shops around the city. Vural stayed in Adapazarı until 1963, when he moved to Istanbul to educate his children and continue his business. He became a member of the Istanbul Graphic Arts and Sign Painters Association and received his certificate of proficiency in 1981. He made signs, nameplates, and billboards and showed his skills in gilding. Vural, who died on 7 October 2010, trained many artists, such as Saadettin Cebeci (1947–2015), who would pioneer sign painting in Sakarya.

The feature of the Piliççi family is that all four brothers are sign painters. Before joining the military, Osman Nuri Piliççi (1934–3 September 2009), the eldest of the brothers, made film posters for Atlas Cinema, Melek Cinema, and Yıldız Cinema. In addition, by using the cinemas as a studio, he made signs, nameplates and window signages. As well as he also worked as an organiser, bringing various theatres and concerts to the city. After working in Adapazarı for about twenty years, he moved to Istanbul in 1976 and opened his studio. He continued advertising and organisational work until 2000. Apart from the Nurlu Apartment's nameplate on Şal Street, there are no surviving works signed by Osman Nuri in the city.

Osman Nuri was the eldest and the master of his brothers. His brother Ayhan Piliççi (b. 1939) started working for Osman Nuri at the age of 13 and making film posters for the Atlas Cinema. After his brother Osman Nuri moved to Istanbul, he opened As Reklam in 1969 and worked there for about 20 years. Ali Kayhan Piliççi (b. 1947) dropped out of school and, like the other brothers, started working for Osman Nuri. In 1971, he opened a studio called Dünya Reklam. He worked here until his retirement in 2008. He trained many apprentices, such as Arif Guşe, Polat Polatlı, and Menderes. Until 1970, Hulusi Piliççi (1950–2020) worked for the eldest brother and then left to join the military. In 1972, after returning from the military, he moved to Istanbul and opened Titiz Reklam in Kadıköy. After the earthquake in 1999, he returned to his hometown Adapazarı and opened his studio Final Reklam. He passed away on 29 October 2020.

A hand-lettered sign, a nameplate, or a window signage being passed by on the streets of any city is not only a visual communication product; it is also part of the city's visual culture and graphic history. They make visible the needs of the locals and the language of communication. This research on Cemalettin Vural, Osman Nuri Piliççi and his brothers will lead to more comprehensive studies with findings in the coming years. Documenting the careers of these commercial artists and their contributions to the city's visual culture is essential for them to take their place in the history of local graphic design and create an integrated graphic design history where local and national merge.